

Opleidingseisen van de opleiding tot deskundige infectiepreventie

Deskundigheidsgebied en eindtermen

Datum: 1 januari 2017

Versie: 1.2

Auteur: Opleidingscommissie Deskundige infectiepreventie
Beheerder document: secretaris van de CZO-opleidingscommissie
Datum vastgesteld: 1 juli 2016, bijgesteld 1 januari 2017
Vastgesteld door: K. Boonstra
Aantal pagina's: 9

Deskundigheidsgebied opleiding tot deskundige infectiepreventie

De beschrijving van het deskundigheidsgebied van de deskundige infectiepreventie is ontleend aan het Beroepsbeeld Deskundige infectiepreventie (november 2001) van de Vereniging voor Hygiëne en Infectiepreventie in de Gezondheidszorg (VHIG).

De context

De deskundige infectiepreventie is werkzaam in een ziekenhuis op het gebied van het beleid 'preventie, opsporing en bestrijding van (ziekenhuis)infecties'. Tevens coördineert hij de implementatie van dit beleid. De deskundige infectiepreventie werkt samen met medisch microbiologen, infectiologen en de infectiecommissie.

De werkzaamheden van de deskundige infectiepreventie strekken zich uit over de gehele organisatie, alle afdelingen, alle disciplines en betreffen alle patiënten. Hij werkt binnen de kaders van wet- en regelgeving, protocollen en richtlijnen. Het - ten behoeve van het gehele ziekenhuis - opstellen van protocollen en richtlijnen evenals het toezien op de implementatie van deze protocollen en richtlijnen én het toezien op de implementatie van relevante wet- en regelgeving, behoort tot de werkzaamheden.

De deskundigheid van de deskundige infectiepreventie

Het bijzondere karakter van de functie van de deskundige infectiepreventie ligt in zijn kennis, vaardigheden en attitude betreffende infectieziekten, microbiologie, immunologie, epidemiologie en preventieve maatregelen en de toepassing daarvan in de ontwikkeling en coördinatie van beleid in de gehele organisatie.

De deskundige infectiepreventie werkt samen met medewerkers uit alle lagen van de organisatie en past zijn adviezen en communicatie hierop aan. Het werken met professionals stelt specifieke eisen aan de onderhandelingsvaardigheid en overtuigingskracht.

Hij handelt in acute situaties zoals bij een uitbraak van een MRSA-besmetting en neemt daarbij zelfstandig én in overleg besluiten. Hij legt daarover achteraf verantwoording af, ook in die situaties waarin geen richtlijnen en/of protocollen voor handen zijn. Medewerkers in de instelling worden geadviseerd over de richtlijnen en maatregelen die van belang zijn om zowel infecties bij patiënten te voorkomen als de medewerkers te beschermen. In dit kader is ook kennis ten aanzien van gebouwen en verbouwen een vereiste.

Om inzicht te krijgen hoe vaak (ziekenhuis)infecties voorkomen en wat het effect is van de genomen maatregelen worden gegevens verzameld en geanalyseerd, onderzoek gedaan en rapportages geschreven.

De deskundige infectiepreventie doet onderzoek, geïnitieerd door beleid of eigen waarnemingen. Hij verzamelt, analyseert en interpreteert gegevens met betrekking tot de hygiëne en infectiepreventie. Hij doet dit met behulp van actuele methodieken en scoringssystemen. De deskundige infectiepreventie dient de objectieve en subjectieve gegevens snel te kunnen analyseren voor een eventuele juiste prioritering. Potentiële problemen dienen tijdig onderkend te worden.

Gegevens worden zover mogelijk gebenchmarked. De deskundige infectiepreventie bepaalt, naar aanleiding van de uitkomsten van onderzoek, zelfstandig of in overleg, de te nemen activiteiten en interventies. Hij doet dit op basis van wet en regelgeving en de professionele standaarden.

De deskundige infectiepreventie adviseert, gevraagd en ongevraagd, de directie ten aanzien van het te voeren beleid op het gebied van de kwaliteit van infectiepreventie. Hij bewaakt, bevordert en evalueert de kwaliteit van de ziekenhuishygiëne en infectiepreventie ten aanzien van patiënten en personeel. Hij coördineert activiteiten met betrekking tot preventie, opsporing en bestrijding van ziekenhuisinfecties. Hij begeleidt het management bij het implementeren van richtlijnen en

maatregelen die van belang zijn om zowel infecties bij patiënten te voorkomen als de medewerkers te beschermen.

De deskundige infectiepreventie rapporteert schriftelijk en mondeling over infectiepreventie aan alle niveaus binnen en buiten de instelling. Hij doet dit onder andere door het schrijven van beleidsplannen, jaarplannen en jaarverslagen en het houden van presentaties.

De deskundige infectiepreventie toetst en evalueert vanuit zijn professie de doelstellingen betreffende het infectiepreventiebeleid. Hij heeft kennis over en maakt daarbij gebruik van diverse technieken van evaluatie.

In de functie van deskundige infectiepreventie neemt voorlichting ten aanzien van infectiepreventie en bestrijding een belangrijke plaats in. Hij geeft voorlichting aan alle disciplines die direct of indirect met infectiepreventie en bestrijding in aanraking komen. De voorlichting dient dan ook aangepast te zijn aan deze diversiteit van beroepsbeoefenaren, waaronder vele professionals. Hij maakt daarbij zo nodig gebruik van schriftelijk en audiovisueel materiaal. Hij evalueert het effect en het proces van de gegeven voorlichting en stelt deze zo nodig bij, zowel inhoudelijk als in de wijze van uitvoering.

De deskundige infectiepreventie onderhoudt contacten met gezondheidszorggerelateerde instellingen, zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

Eindtermen van de opleiding tot deskundige infectiepreventie

1. Vakinhoudelijk handelen

- 1.1. De deskundige infectiepreventie:
 - vertaalt actuele ontwikkelingen op het gebied van infectiepreventie naar beleidsvoorstellen door middel van het ontwikkelen van beleidsnotities, instrumenten en richtlijnen;
 - adviseert gevraagd en ongevraagd aan alle managementniveaus;
 - participeert als inhoudsdeskundige in interne en externe commissies;
 - geeft ad hoc en gestructureerd voorlichting en scholing betreffende infectiepreventie.
- 1.2. De deskundige infectiepreventie:
 - voert systematische kwaliteitszorg uit betreffende infectiepreventie op afdelings- of instellingsniveau;
 - voert projectmatig *audits* uit op afdelingen en *audits* gericht op thema's;
 - evalueert en rapporteert mondeling en schriftelijk de resultaten aan de verantwoordelijken en de betrokkenen;
 - participeert en/of coördineert implementatieprojecten en verbetertrajecten.
- 1.3. De deskundige infectiepreventie:
 - verzamelt, beheert, controleert, analyseert en rapporteert gegevens t.b.v. surveillance van infecties en resistentieontwikkeling;
 - verzamelt, beheert, controleert, analyseert en rapporteert gegevens t.b.v. epidemiologisch onderzoek.
- 1.4. De deskundige infectiepreventie:
 - signaleert mogelijke besmettingsrisico's voor patiënten en medewerkers om de patiëntveiligheid en de veiligheid voor medewerkers optimaal te waarborgen;
 - spoort mogelijke bronnen en verspreidingswegen van ziekenhuisinfecties en veroorzakende micro-organismen op;
 - adviseert lijnfunctionarissen op verschillend niveau in de organisatie over de te nemen maatregelen, zodat zij deze maatregelen kunnen implementeren en/of uitvoeren;
 - evalueert en borgt maatregelen ter preventie van ziekenhuisinfecties.
- 1.5. De deskundige infectiepreventie:
 - past in acute of onverwachte situaties *outbreakmanagement* toe. De deskundige infectiepreventie past de al ontwikkelde instrumenten en richtlijnen toe of maakt in overleg met een crisisteam nieuwe afspraken;
 - legt achteraf verantwoording af over de gemaakte keuzes en adviezen.
- 1.6. De deskundige infectiepreventie adviseert ten aanzien van alle in een ziekenhuis voorkomende procedures en werkzaamheden op alle afdelingen van een ziekenhuis die een relatie hebben met infectiepreventie, onder andere over:
 - besmettelijke infectieziekten en resistente micro-organismen;
 - reiniging en desinfectie;
 - voedselhygiëne (HACCP);
 - bouw en verbouw.

2. Communicatie

Eindtermen in ontwikkeling

3. Samenwerking

3.1. De deskundige infectiepreventie

- werkt doelmatig en effectief samen met management, professionals en ziekenhuismedewerkers op afdelings- en organisatieniveau;
- initieert, organiseert en/of participeert in mono- en multidisciplinair overleg ten behoeve van het realiseren van het infectiepreventiebeleid;
- rapporteert op een adequate wijze mondeling en schriftelijk aan alle professionals en ziekenhuismedewerkers betreffende ziekenhuisbrede infectiepreventiemaatregelen en calamiteiten.

3.2. De deskundige infectiepreventie

- communiceert mondeling en schriftelijk op alle niveaus in de organisatie en rapporteert op een adequate wijze aan alle professionals en ziekenhuismedewerkers betreffende infectiepreventiemaatregelen;
- rapporteert op een adequate wijze aan alle professionals en ziekenhuismedewerkers betreffende infectiepreventiemaatregelen rondom een patiënt;
- licht beleidsadviezen zo nodig toe, beargumenteert deze en kan betrokkenen motiveren en overtuigen van de noodzaak om het beleid betreffende infectiepreventie uit te voeren;
- onderhandelt en bemiddelt bij tegenstrijdige belangen en/of conflicten met het doel om het infectiepreventiebeleid te bewaken, implementeren en/of verbeteren;
- zorgt voor een goede afstemming met alle partijen die betrokken zijn bij het opstellen van infectiepreventiebeleid resulterend in een éénduidig beleid dat consequent uitgedragen wordt.

3.3. De deskundige infectiepreventie participeert op een actieve, doeltreffende en respectvolle wijze in overlegsituaties.

3.4. De deskundige infectiepreventie vervult een consultfunctie naar alle medewerkers in de organisatie en naar andere instanties.

3.5. De deskundige infectiepreventie

- onderhoudt regionale en landelijke contacten met collega deskundige infectiepreventie en ten behoeve van afstemming van het infectiepreventiebeleid van patiënten;
- onderhoudt regionale en landelijke contacten met regionale en landelijke overheden en organisaties ten behoeve van ontwikkeling en afstemming van het infectiepreventiebeleid.

4. Kennis en wetenschap

4.1. De deskundige infectiepreventie houdt de eigen vakinhoudelijke kennis, vaardigheden en attitude op peil.

4.2. De deskundige infectiepreventie ontwikkelt en verzorgt onderwijs en voorlichting betreffende infectiepreventie voor alle professionals en ziekenhuismedewerkers, al dan niet in opleiding en al dan niet betrokken bij de directe patiëntenzorg.

4.3. De deskundige infectiepreventie

- voert projectmatig onderzoek uit;

- participeert en/of coördineert onderzoeksprojecten;
 - past onderzoeksmethodieken toe en participeert in epidemiologisch onderzoek.
- 4.4. De deskundige infectiepreventie past *evidence based / best practice* toe in de dagelijkse beroepspraktijk. Hij
- formuleert op basis van ervaringen in de dagelijkse beroepspraktijk concrete probleem- of vraagstellingen om de beroepspraktijk te verbeteren;
 - zoekt vanuit deze concrete probleem- of vraagstelling relevante *evidence based/ best practice* in de vakliteratuur;
 - handelt in de dagelijkse beroepspraktijk volgens deze *evidence based/best practice*.

5. Maatschappelijk handelen

- 5.1. De deskundige infectiepreventie
- handelt volgens de wettelijke regelgeving;
 - treedt adequaat op bij incidenten op het gebied van infectiepreventie in de zorg, die ondanks de wettelijke regelgeving optreden of waarin de wettelijke regelgeving niet voorziet;
 - adviseert bij deze incidenten in de lijn van de wettelijke regelgeving.

6. Organisatielidmaatschap

- 6.1. De deskundige infectiepreventie werkt effectief en doelmatig binnen de organisatie van de afdeling, het ziekenhuis en de gehele keten van zorgverlening.
- 6.2. De deskundige infectiepreventie committeert zich aan de rechten en plichten als werknemer en professional in de arbeidssituatie.
- 6.3. De deskundige infectiepreventie draagt als organisatielid bij aan de continuïteit en effectiviteit van de ziekenhuisorganisatie.
- 6.4. De deskundige infectiepreventie draagt bij aan
- de ontwikkeling van een meerjarenbeleidsplan en een jaarplan;
 - het afleggen van verantwoording middels een jaarverslag over het gevoerde beleid ten aanzien van infectiepreventie.
- 6.5. De deskundige infectiepreventie besteedt de beschikbare middelen en tijd verantwoord, rekening houdend met kwaliteit en kosten.
- 6.6. De deskundige infectiepreventie gebruikt informatietechnologie van het ziekenhuis ten behoeve van de uitvoering en ontwikkeling van een optimaal infectiepreventiebeleid.

7. Professionaliteit

- 7.1. De deskundige infectiepreventie
- vertaalt vertrouwelijke informatie van patiënten op een adequate en integere wijze naar rapportages en beleid.
- 7.2. De deskundige infectiepreventie voert zijn werkzaamheden uit op een integere, oprechte, professionele en betrokken wijze.
Specifieke aandachtspunten zijn:
- beroepsethiek en beroepscode;
 - beroepsgeheim;
 - bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

- 7.3. De deskundige infectiepreventie levert een bijdrage aan actuele beroepsontwikkelingen binnen het vakgebied infectiepreventie op afdelings-, organisatie- en landelijk niveau.

Specifieke bepalingen van de opleiding tot deskundige infectiepreventie

Instroomeisen

De instroomeisen zijn:

- HBO bachelor in de richting gezondheidszorg
- een arbeidsovereenkomst van minimaal 24 uur per week.

Indien niet voldaan wordt aan de instroomeisen kan - als er sprake is van een vergelijkbaar niveau - een ontheffing van de vooropleidingseis worden afgegeven door het opleidingsinstituut. Deze ontheffing dient door de student meegestuurd te worden bij de aanmelding.

Omvang van de opleiding in klokuren

Minimum aantal praktijkuren: 1180

Minimum aantal theorie-uren: 210

Minimumaanstelling per week in klokuren

Minimum aantal uren: 24

Bij een parttime dienstverband dient de opleiding naar rato te worden verlengd zodat de minimale praktijkuren worden behaald.

Eisen praktijkleersituatie

1. De zorgorganisatie garandeert dat iedere deskundige infectiepreventie in opleiding tijdens de opleiding de hieronder beschreven producten en procedures ontwikkelt of uitvoert, waarbij de begeleiding gericht is op het werken naar zelfstandigheid.
 - a. Tenminste 1 beleidsnotitie van de zorgorganisatie opstelt of herziet en implementeert.
 - b. Tenminste 1 protocol/ richtlijn opstelt of herziet en implementeert.
 - c. De registratie van tenminste 100 patiënten uitvoert en alle daarbij behorende handelingen zoals genoemd onder eindterm 1.2 verricht in het kader van surveillance van ziekenhuisinfecties en resistentie ontwikkeling.
 - d. Minimaal 1 audit op het gebied van naleving / effectiviteit van het infectiepreventiebeleid opstelt, uitvoert, rapporteert en opvolgt.
 - e. Tenminste 1 kwaliteitsdocument voor het kwaliteitssysteembeleid op afdelingsniveau opstelt.
 - f. Tenminste 1 rapport over de te nemen maatregelen bij besmettingsrisico's voor patiënten, medewerkers en bezoek opstelt, herziet, opvolgt en evalueert.
 - g. Betrokken is bij tenminste 1 'outbreak'; toont aan actief deel uit te maken van het crisisteam en een rapport over het proces van aanpak opstelt. Daarnaast een persoonlijke reflectie schrijven over het proces.
 - h. Tenminste 10 schriftelijke adviezen opstelt en herziet met betrekking tot minimaal:
 - 1 advies m.b.t. aanschaf- en inkoopprocedures medische apparatuur of hulpmiddelen.
 - 4 adviezen m.b.t. specifieke voorzorgsmaatregelen.
 - 2 adviezen m.b.t. algemene voorzorgsmaatregelen.
 - 1 keuze advies.
 - i. Tenminste twee scholingen/ voorlichtingen voor een groep medewerkers opstelt, implementeert en evalueert.
 - j. Tijdens tenminste 1 werkoverleg functioneert als voorzitter (inclusief het opstellen en communiceren van de agenda voor het overleg).
 - k. Deelneemt aan tenminste 3 beroepsgroep (regio) vergaderingen waarvan 1 met actieve deelname.
 - l. Tenminste 1 projectmatig onderzoek uitvoert, hiervan verslag legt en terugkoppelt naar de infectiecommissie.

- m. 'Evidence based' of 'best practice' literatuur lezen, interpreteren en beschrijven op uitvoeringsniveau voor de eigen organisatie.
2. De zorgorganisatie garandeert dat de deskundige infectiepreventie in opleiding de opleiding volgt in de eigen zorgorganisatie en in ieder geval leerervaring opdoet bij:
- a. een erkende zorgorganisatie van een ander formaat dan de eigen zorgorganisatie (Perifeer, STZ of Academisch) voor de duur van 144 praktijkuren.
 - b. De afdeling medische microbiologie voor de duur van minstens 36 praktijkuren. (Deze stage hoeft niet gevolgd te worden door degene die de opleiding microbiologisch analist heeft afgerond).
 - c. De hieronder benoemde afdelingen waar de deskundige infectiepreventie in opleiding binnen de eigen instelling gedurende 64 uur in totaal, het werkproces van een verpleegkundige of andere verantwoordelijke volgt met specifieke leervragen:
 - Chirurgische verpleegafdeling
 - Centrale sterilisatie
 - Scopenreiniging
 - Dialyse
 - Facilitaire dienstverlening
 - Intensive Care
 - Interne verpleegafdeling
 - Kindergeneeskunde (inclusief neonatologie)
 - Oncologie afdeling
 - Operatiekamercomplex
 - Orthopedie
 - Polikliniek
 - Spoedeisende Hulp
 - d. Een GGD afdeling voor de duur van minimaal 8 uur. Met de focus op de transmurale zorg.
 - e. De deskundige infectiepreventie in opleiding heeft vrije toegang tot de medische microbiologische laboratoriumfaciliteiten en resultaten .
 - f. De afdeling infectiepreventie onderschrijft de KRIZ-richtlijn en maakt aantoonbaar dat er aan implementatie van deze richtlijn gewerkt wordt. Of dat deze reeds gerealiseerd is.
3. De zorgorganisatie garandeert ten behoeve van de begeleiding dat de verhouding deskundige infectiepreventie en deskundige infectiepreventie in opleiding tenminste 2:1 (in personen) is.